

คณะมนตรียุโรปรับรองกฎระเบียบสินค้าเกษตรอินทรีย์ใหม่

By thaieurope - December 15, 2017

สหภาพยุโรปมีนโยบายสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ เพราะเป็นระบบผลิอาหารและสินค้าเกษตรที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม สภาพภูมิอากาศ ความหลากหลายทางชีวภาพ ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมสวัสดิภาพสัตว์ นอกจากนี้การทำเกษตรอินทรีย์ยังมีบทบาทต่อการพัฒนาชนบท

จากข้อมูลปี 2558 สหภาพยุโรปมีพื้นที่เกษตรอินทรีย์รวม 11.1 ล้านเฮกตาร์ หรือ เดิบโตเฉลี่ยปีละ 500,000 เฮกตาร์ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา แต่พื้นที่เกษตรอินทรีย์ยังคิดเป็นสัดส่วนเพียง 6.2% เทียบกับพื้นที่เกษตรทั่วทั้ง

สหภาพยุโรป ในขณะที่ ความต้องการซื้อเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีความหลากหลายมากขึ้น สหภาพยุโรปจึงเล็งเห็นความจำเป็นต้องเร่งผลักดันให้ภาคการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในสหภาพยุโรปขยายตัว ในขณะเดียวกัน ก็ต้อง

ควบคุมดูแลสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่นำเข้าให้สอดคล้องกับมาตรฐาน

ภาคเกษตรอินทรีย์ของสหภาพยุโรปเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีมูลค่าตลาดราว 27,000 ล้านยูโร ผู้บริโภคยุโรปยังให้ความสนใจมาเลือกซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น เพราะเชื่อว่าเป็นทางเลือกที่ดีต่อสุขภาพมากกว่า และปลอดภัยจากสารเคมี

แต่กฎระเบียบควบคุมการผลิตและการติดฉลากสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่สหภาพยุโรปใช้อยู่ในปัจจุบันกลับไม่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตของภาคเกษตรอินทรีย์ เพราะกฎระเบียบบางข้อใช้มานานกว่า 20 ปีไม่ทันสมัย และไม่เหมาะสมกับภาคเกษตรอินทรีย์ของสหภาพยุโรปที่มีขนาดใหญ่ขึ้น อีกทั้งกฎระเบียบเดิมมีข้อยกเว้นต่าง ๆ มากมาย สร้างความไม่ชัดเจนและอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค

คณะกรรมการยุโรปจึงยื่นข้อเสนอเรื่องการปฏิรูปกฎระเบียบสินค้าเกษตรอินทรีย์ เมื่อเดือนมีนาคม 2557 โดยข้อเสนอดังกล่าวผ่านขั้นตอนพิจารณาจาก 3 สถาบันหลักในสหภาพยุโรปยาวนานถึง 3 ปีจนในที่สุด สามารถสรุปเป็นร่างกฎระเบียบฉบับที่แก้ไขสุดท้ายแล้ว (final legal text) เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2560

ปัจจุบันร่างกฎระเบียบสินค้าเกษตรอินทรีย์ของสหภาพยุโรปเพิ่งผ่านการรับรองจากคณะมนตรียุโรปในการประชุมคณะกรรมการพิเศษด้านการเกษตร (Special Committee on Agriculture) เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2560 ที่ผ่านมา ในขั้นต่อไป ร่างกฎระเบียบจะถูกส่งให้สภายุโรปรับรองเป็นขั้นสุดท้ายราวต้นปีหน้า ก่อนลงประกาศในวารสาร Europe Union's Office Journal และ*เริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2564 เป็นต้นไป*

กฎระเบียบสินค้าเกษตรใหม่ของสหภาพยุโรปจะมีความชัดเจน และครอบคลุมสินค้าเพิ่มขึ้นทั้งอาหารอินทรีย์และสินค้าที่ไม่ใช่อาหาร (เช่น เกลือ ไม้ก๊อก น้ำมันหอมระเหย ฯลฯ) กฎระเบียบใหม่ยังมุ่งสนับสนุนให้การ

ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ของสหภาพยุโรปเติบโตอย่างยั่งยืน รับรองการแข่งขันที่เป็นธรรม ป้องกันการทุจริต และการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง รวมทั้งเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อสินค้าเกษตรอินทรีย์

ประเด็นสำคัญภายใต้กฎระเบียบสินค้าเกษตรอินทรีย์ใหม่

(1) เสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภค

- ควบคุมตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยขึ้นอยู่กับความเสี่ยงเป็นหลัก การตรวจสอบควบคุมฟาร์มหรือสถานประกอบการสินค้าเกษตรอินทรีย์จะไม่แจ้งล่วงหน้า เพื่อรับประกันความมีประสิทธิภาพในการควบคุมส่วนการเข้าตรวจสอบฟาร์ม ซึ่งกฎระเบียบเดิมกำหนดให้ต้องทำเป็นประจำทุกปี แต่กฎระเบียบใหม่อนุญาตให้ลดความถี่ในการตรวจสอบฟาร์มเหลือทุก ๆ 2 ปีในกรณีเป็นฟาร์มที่มีความเสี่ยงต่ำ นั่นคือ ไม่พบการละเมิดกฎระเบียบเป็นเวลา 3 ปีติดต่อกัน ซึ่งจะช่วยลดภาระบริหารจัดการของประเทศสมาชิก และลดค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการ
- สินค้านำเข้าต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสหภาพยุโรป กฎระเบียบใหม่กำหนดให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ไม่ว่าผลิตในสหภาพยุโรปหรือนำเข้าจากประเทศที่สามต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบเดียวกันทั้งหมด ซึ่งจะทำให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน และเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภค ส่วนการนำเข้าจากประเทศที่สามภายใต้ข้อตกลงมาตรฐานการผลิตและการควบคุมสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่เท่าเทียมกัน หรือ equivalence rules โดยข้อตกลงนี้จะค่อย ๆ ถูกยกเลิกไปภายใน 5 ปีหลังจากกฎระเบียบใหม่เริ่มบังคับใช้ เพื่อให้ผู้ประกอบการในประเทศที่สามมีเวลาปรับตัว และไม่ทำให้อุปทานในสหภาพยุโรปขาดแคลนกระทันหัน ตัวอย่างประเทศที่มีข้อตกลงมาตรฐานที่เท่าเทียมกันร่วมกับสหภาพยุโรป เช่น แคนาดา ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งในอนาคตข้อตกลงนี้จะถูกแทนที่ด้วยข้อตกลงทางการค้า หรือผู้ส่งออกต้องปฏิบัติตามมาตรฐานเดียวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ผลิตในสหภาพยุโรป
- สารตกค้างจากสารปราบศัตรูพืช เกษตรกรต้องยึดหลักป้องกันล่วงหน้า (precautionary measures) เพื่อหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนจากสารที่ไม่ได้รับอนุญาต หรือการปนกันระหว่างสินค้าเกษตรอินทรีย์และสินค้าจากระบบทั่วไป หากมีสินค้าต้องสงสัยว่าอาจมีการปนเปื้อนจากสารที่ไม่ได้รับอนุญาตก็ห้ามติดฉลากว่าเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์จนกว่าจะมีการตรวจสอบให้แน่ชัด แต่หากการปนเปื้อนนั้นเกิดขึ้นโดยเจตนา หรือผู้ผลิตไม่ปฏิบัติตามหลักป้องกันล่วงหน้า สินค้านั้นจะถูกยกเลิกสถานะสินค้าเกษตรอินทรีย์
- ค่าสูงสุดของสารที่ไม่ได้รับอนุญาต (threshold of non-authorised substances) การกำหนดค่า threshold ที่เข้มงวดเกินไป อาจส่งผลกระทบต่อการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์เช่น ห้ามพบสารปราบศัตรูพืชที่ไม่ได้รับอนุญาตเลย (zero tolerance) กฎระเบียบใหม่จึงยังไม่ได้กำหนดค่า threshold ใด ๆ ที่จะนำมาใช้ในระดับสหภาพยุโรป แต่ตกลงว่าจะพิจารณาประเด็นนี้อีกครั้งหลังกฎระเบียบใหม่มีผลบังคับใช้ไปแล้ว 4 ปี โดยคณะกรรมการยุโรปมีหน้าที่ต้องนำเสนอรายงานเกี่ยวกับเรื่องนี้ส่วนประเทศสมาชิกที่มีการกำหนดค่า threshold เองไว้อยู่แล้ว หรือต้องการกำหนดค่าดังกล่าวขึ้นใหม่ก็สามารถทำได้และใช้กับสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ผลิตในประเทศเท่านั้น

(2) กระบวนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในสหภาพยุโรป

- เพิ่มอุปทานเมล็ดพันธุ์พืชและสัตว์อินทรีย์การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์พืชและสัตว์อินทรีย์ที่ผ่านการรับรองแล้วให้ดีขึ้น จะช่วยเพิ่มอุปทานให้เพียงพอต่อความต้องการใช้งานของเกษตรกร สำหรับข้อยกเว้น (exceptions) และการเบี่ยงเบนจากกฎเกณฑ์ (derogations) อาทิข้อยกเว้นเรื่องการใช้เมล็ดพันธุ์พืชจากระบบผลิตทั่วไปในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากอุปทานเมล็ดพันธุ์พืชอินทรีย์ที่ผ่านการรับรองแล้วในประเทศมีไม่เพียงพอ โดยกฎระเบียบใหม่กำหนดให้ยกเลิกข้อยกเว้น และการเบี่ยงเบนจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งหลายอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะต้องเสร็จสิ้นภายในปี 2578 (ค.ศ. 2035)
- การทำฟาร์มแบบผสม กฎระเบียบใหม่อนุญาตให้ทำฟาร์มเกษตรอินทรีย์ และเกษตรแบบดั้งเดิมบนพื้นที่เดียวกันได้ ภายใต้เงื่อนไขที่ว่ากิจกรรมการเกษตรทั้ง 2 ระบบจะต้องถูกแบ่งแยกออกจากกันอย่างมีประสิทธิภาพ และชัดเจน
- ระบบรับรองที่ง่ายขึ้น โดยเกษตรกรรายย่อยสามารถรวมกลุ่มกัน เพื่อขอตรวจสอบรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์แบบทั้งกลุ่ม (group certification) ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยลดค่าใช้จ่าย และดึงดูดให้มีเกษตรกรสนใจเข้าร่วมทำเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น

โดย สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำสหภาพยุโรป
Photo licensed under Creative Commons Zero (CC0) license

สนับสนุนโดยงบประมาณของกระทรวงการต่างประเทศ ข้อมูลจากกับประเทศไทย ณ กรุงบรัสเซลส์
และส่วนราชการไทยทุกแห่งในยุโรป © 2548 - 2560 Thaieurope.net. สงวนลิขสิทธิ์